

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/203/2021
Identifikačné číslo spisu:	8515203946
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8515203946.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu WM Consulting & Communication, s. r. o., Piešťany, Žilinská cesta č. 130, IČO: 34 127 798, zastúpeného advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri, s. r. o., Piešťany, Žilinská cesta č. 130, IČO: 36 866 598, proti žalovanej I. X., Y., zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Konkoľovou, Stará Ľubovňa, Jarmočná č. 79, o zaplatenie 4.662 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3C/197/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. januára 2018, sp. zn. 17Co/142/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 3C/197/2015-211 z 10. mája 2017 výrokom I. zastavil konanie v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 1.295 eur s príslušenstvom a úrokov z omeškania nad 8,05 % z jednotlivých splátok, výrokom II. zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 3.366,74 eur s príslušenstvom špecifikovaným v rozsudku, a to v splátkach po 129,49 eur mesačne počnúc mesiacom máj 2017 vždy k poslednému dňu v mesiaci, výrokom III. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom IV. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 44,44 %. Žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanej nárokov z ručenia. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že právny predchodca žalobcu uzavrel s dlžníkmi zmluvu o úvere, na ktorú sa podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71 /1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov daný zákon nevzťahoval, preto uvedená zmluva nemusela obsahovať náležitosti v ňom zakotvené. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalovaná bola ručiteľkou hlavných dlžníkov, ktorí dlh nesplácali riadne a včas, preto v časti považoval nárok za dôvodný a povolil žalovanej splácanie dlžnej sumy v splátkach.

II.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) po odvolaní žalovanej rozsudkom zo 16. januára 2018, sp. zn. 17Co/142/2017, rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku (II.), ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie a v súvisiacom výroku o trovách konania (IV.) zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Odvolací súd poukázal na to, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že v konaní nebolo preukázané, že úkonu právneho predchodcu žalobcu, ktorým sledoval zosplatnenie dlhu, predchádzalo doručenie výzvy dlžníkom na zaplatenie omeškanej časti dlhu. Za správny preto považoval odvolací súd záver súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané naplnenie podmienok zosplatnenia dlhu v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), nakoľko žalobcom nebolo preukázané naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky (zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1352/2014/CE uzatvorenou dňa 25. septembra 2014) tak, ako to vyžadoval § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o bankách“), keďže výzvu právneho predchodcu žalobcu z 03. septembra 2013 nebolo možné považovať za výzvu v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia, pretože jej účelom bolo oznámenie dlžníkom, že nastala predčasná splatnosť splátok a výzva na úhradu dlžnej sumy, nejednalo sa však o výzvu na úhradu omeškaných splátok tak, ako to predpokladá § 92 ods. 8 zákona o bankách, preto postúpenie pohľadávky nebolo možné považovať za platné (§ 39 OZ). Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žalobca nebol nositeľom práva, ktoré bolo predmetom postúpenia, preto mu nebolo možné toto právo priznať.

III.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dňa 26. apríla 2018, teda včas, dovolanie v rozsahu výroku I., ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovie a v súvisiacom výroku o trovách konania. Prípustnosť dovolania žalobca vyvodzoval z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“).

5. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] vzhliadol dovolateľ v tom, že odvolací súd nesprávne považoval ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách ako kogentné, napriek tomu, že podľa rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ide o ustanovenie dispozitívne. Dovolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2009, sp. zn. 1Cdo/76/2007, v ktorom najvyšší súd uviedol: „Na dohodu (jej záväznosť), ktorou veriteľ s dlžníkom ako neprípustnú (§ 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka) bez súhlasu dlžníka vylúčili inú možnosť postúpenia pohľadávky ako banke, nemá vplyv, že zákon /ide o zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 92 ods. 8), do 31. decembra 2001 o zákon č. 21/1992 Zb. - jeho § 38 ods. 9/ poskytuje možnosť postúpenia pohľadávky aj inej osobe ako banke. Takáto možnosť postúpenia by totiž prichádzala do úvahy len vtedy, ak by neplatila spomenutá reštrikcia v dohode (dohodou si veriteľ v rámci svojej zmluvnej voľnosti obmedzil dovtedy nepochybne širší rámec dispozície s pohľadávkou). Keďže odporca 2/ ako veriteľ túto dohodu s navrhovateľom (dlžníkom) nerešpektoval a zmluvne postúpil predmetnú pohľadávkou, je zmluva o postúpení pohľadávky neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka (pre rozpor obsahu tohto právneho úkonu so zákonom - ustanovením § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka).“

6. Z uvedeného je podľa dovolateľa zrejmé, že najvyšší súd posúdil ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách ako dispozitívne, aplikované pri neexistencii inej dohody zmluvných strán. Inú dohodu zmluvných strán v tomto prípade predstavuje ustanovenie 19.16 obchodných podmienok, ktoré vylučuje aplikáciu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, keď toto zmluvné ustanovenie obsahuje súhlas dlžníkov ako klientov banky s postúpením akejkoľvek pohľadávky banky voči klientovi. Odvolací súd ustanovenie bodu 19.16 všeobecných obchodných podmienok nepovažoval za aplikovateľné z dôvodu jeho údajného rozporu so zákonom (§ 92 ods. 8 zákona o bankách)

7. Podľa dovolateľa dovolací dôvod podľa rozhodnutia odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]:

- a) či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky postúpenia pohľadávky, pri porušení ktorých je právny úkon neplatný,
- b) či výzvu obsiahnutú v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti nasledovného znenia: „Výzývame Vás k splneniu celej vyššie uvedenej pohľadávky spolu s príslušenstvom do 15 dní od prevzatia tohto oznámenia“, možno považovať za výzvu podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách.

8. V súvislosti s otázkou uvedenou v bode 7. pod písm. a) považuje dovolateľ za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách upravuje podmienky platnosti postúpenia pohľadávky, teda ich nedodržanie spôsobuje neplatnosť zmluvy o postúpení podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka.

9. Podľa dovolateľa je účelom ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách len úprava výnimiek z bankového tajomstva. Toto zákonné ustanovenie neupravuje podmienky platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba podmienky, za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. V tejto súvislosti poukázal na dôvodovú správu k § 92 vládneho návrhu zákona o bankách, podľa ktorej: „V ustanoveniach odsekov 1 až 7 (teraz už 8) sa upravujú ďalšie prípady prelomenia bankového tajomstva“, z čoho vyplýva, že jeho účelom bolo prelomenie bankového tajomstva a nie obmedzenie možnosti postúpiť pohľadávku. K tomu zákonodarca pristúpil až neskôr, s účinnosťou od 01. januára 2017, keď obmedzil okruh subjektov, ktorým môže byť pohľadávka z určitých spotrebiteľských úverov postúpená (nevzťahuje sa na pohľadávku v tejto veci vzhľadom na dátum uzatvorenia zmluvy). Podľa dovolateľa o tom, že by podmienky § 92 ods. 8 zákona o bankách podmieňovali platnosť právneho úkonu, sa zákon ani dôvodová správa nezmieňovali. Ak by teda aj došlo k porušeniu bankového tajomstva, toto by nevedlo k súkromnoprávnej sankcii v podobe neplatnosti postúpenia, ale iba k sankciám predpokladaným zákonom o bankách, prípadne právu na náhradu škody.

10. V súvislosti s uvedeným dovolateľ poukázal na skutočnosť, že pri posudzovaní právnych predpisov a pri posudzovaní ich výkladu z pohľadu nárokov na platnosť právneho úkonu treba, okrem textuálneho výkladu, mať na zreteli ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 03. júla 2008, sp. zn. I. ÚS 242/07) a dôvody neplatnosti nerozširovať nad rámec zákonom uvedených prípadov, respektíve pri neplatnosti posudzovať účel pravidla, ustanovujúceho neplatnosť právneho úkonu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2014, sp. zn. IV. ÚS 15/2014).

11. Podľa dovolateľa záver odvolacieho súdu, že banka môže pohľadávku platne postúpiť len za podmienok § 92 ods. 8 zákona o bankách z tohto ustanovenia nevyplýva. Úpravu bankového tajomstva totiž nemožno považovať za dôvod obmedzujúci postúpenie pohľadávky, pretože účelom inštitútu bankového tajomstva je ochrana klienta banky pred zverejnením či podávaním informácií o jeho majetkových pomeroch, nemožno vykladať ako dohodu veriteľa s dlžníkom zakazujúcu postúpenie pohľadávky

12. V súvislosti s právnou otázkou uvedenou v bode 7. b) dovolateľ namietol nesprávnosť právneho názoru odvolacieho súdu, že list právneho predchodcu žalobcu z 03. septembra 2013 nie je možné považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, a to vzhľadom na účel tohto listu, ktorým bolo oznámenie dlžníkovi (dlžníkom), že nastala predčasná splatnosť splátok.

13. Vyššie uvedený právny záver odvolacieho súdu považoval dovolateľ za nesprávny, keďže § 92 ods. 8 zákona o bankách nestanovuje žiadne konkrétne obsahové náležitosti pre výzvu dlžníkovi. Taktiež nevyklučuje, aby bola súčasťou oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti.

14. Podľa dovolateľa pristúpil odvolací súd k výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách extrémne formalisticky, hľadajúc dôvody na to, aby mohol žalobu zamietnuť. Z vykonaného dokazovania totiž vyplynulo, že dlžníci boli nepretržite v omeškaní viac ako 90 dní so splatením aspoň časti svojho peňažného záväzku, pričom obsahom listu z 03. septembra 2013 bola i výslovná výzva na zaplatenie celej pohľadávky spolu s príslušenstvom. Podľa právneho názoru dovolateľa bolo možné list zo 03. septembra 2013 považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, v súlade s právnym posúdením prvoinštančného súdu, aplikujúc požiadavku preferencie výkladu právnych predpisov v prospech platnosti právneho úkonu.

15. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné, resp. zamietol ako nedôvodné.

IV.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) uznesením z 20. júna 2019, sp. zn. 3Cdo/142/2018 dovolanie žalobcu ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol s odôvodnením, že rozhodnutie odvolacieho súdu sa týkalo peňažného plnenia 3.367 eur neprekračujúceho výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby (výška minimálnej mzdy v roku 2015 predstavovala suma 380 eur), preto bola v danom prípade prípustnosť dovolania žalobcu vylúčená § 422 ods. 1 písm. a) CSP. Na základe ústavnej sťažnosti Ústavný súd Slovenskej republiky Nálezom z 13. mája 2021 sp. zn. III. ÚS 174/2021 uvedené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že podmienky prípustnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci sú v kontexte majetkového cenzu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ustanovené pre hodnotu predmetu sporu, a to bez ohľadu na okolnosť, o ktorú zo sporových strán v osobe dovolateľa ide; preto odmietnutie dovolania použitím cenzu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ak je dovolateľom dodávateľ a je splnený cenzus podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, je porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy.

18. Najvyšší súd po vrátení veci ústavným súdom a po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

19. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti.

20. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť odvolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

21. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

22. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu

odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

23. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a), aj písm. b) CSP.

24. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. V zmysle § 432 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

26. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

27. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) dôvodiť, že pri jej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

28. Obdobne je to aj pri dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, s tým rozdielom, že v danom prípade je potrebné jasne a zrozumiteľne konkretizovať otázku dovolacím súdom dosiaľ neriešenú.

K otázke podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP :

29. Ako právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], konkrétne od názoru vysloveného v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2009, sp. zn. 1Cdo/76/2007, vymedzil dovolateľ otázku: či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky postúpenia pohľadávky, pri porušení ktorých je právny úkon neplatný.

30. Za nesprávne právne posúdenie zo strany odvolacieho súdu považoval to, že (podľa jeho názoru) odvolací súd nesprávne právne posúdil ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách ako kogentné, napriek tomu, že podľa rozhodovacej praxe odvolacieho súdu ide o ustanovenie dispozitívne, aplikované pri neexistencii inej dohody zmluvných strán. Inú dohodu zmluvných strán však v tomto prípade predstavuje ustanovenie 19.16 obchodných podmienok, ktoré vylučuje aplikáciu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, keď toto zmluvné ustanovenie obsahuje súhlas dlžníkov ako klientov banky s postúpením akejkoľvek pohľadávky banky voči klientovi. Odvolací súd ustanovenie bodu 19.16

obchodných podmienok neaplikoval z dôvodu jeho údajného rozporu so zákonom (§ 92 ods. 8 zákona o bankách)

.Dovolaťel v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2009, sp. zn. 1Cdo/76/2007.

31. Podľa § 92 ods. 8 zákona č. 431/2001 Z. z. o bankách v znení platnom ku dňu postúpenia pohľadávky na žalobcu, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

32. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je rozhodujúce, či ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

33. V danom prípade podľa bodu 19.16 Všeobecných obchodných podmienok (ďalej aj „VOP“) „Klient výslovne súhlasí s tým, že Banka je oprávnená kedykoľvek postúpiť akékoľvek svoje pohľadávky, a to bez ohľadu na to, či sú budúce alebo súčasné, podmienené alebo nepodmienené na tretiu osobu.....“. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že odvolací súd dospel k záveru, že spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 dní v omeškaní; tieto podmienky musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Súčasne poukázal na to, že ustanovením § 92 ods. 8 ZoB sa sledovalo sprísnenie postúpenia (cesie) bankovej pohľadávky zo sféry kontrolovanej centrálnou bankou a umožniť dlžníkovi, aby v primeranom čase vykonal nápravu a zotrval vo vzťahu s bankou, s ktorou dojednal finančnú službu (toto právo banka nemá, ak klient uhradil omeškaný peňažný záväzok ešte pred postúpením pohľadávky). Ustanovenie § 89 ods. 1 ani iné ustanovenia zákona o bankách a osobitných predpisov, účinné v čase uzavretia zmluvy o úvere a v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok [v zmysle poznámky 72c) napríklad § 2 ods. 3 a § 53 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, § 19 písm. d) a § 20 písm. e) Civilného sporového poriadku, čl. 6 a 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 04.07.2008)] podľa názoru odvolacieho súdu neumožňovalo banke a jej klientovi upraviť si práva a povinnosti z obchodov odchylné od tohto zákona alebo osobitného predpisu; znenie bodu 19.16 VOP, ktoré umožňuje postúpenie bankovej pohľadávky bez splnenia podmienok stanovených v § 92 ods. 8 ZoB, je preto v rozpore so zákonom. V intenciách tohto záveru je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné posudzovať aj záver (právny názor) odvolacieho súdu o kognitnosti ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB.

34. Pokiaľ dovolaťel namietal odklon vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2009, sp. zn. 1Cdo/76/2007, v uvedenom rozhodnutí dovolací súd neriešil otázku, či postúpená pohľadávka bola splatná, ale riešil otázku postúpenia pohľadávky bez súhlasu dlžníka a vyslovil právny

názor, že „Vzhľadom na (takto) sformulovaný prejav vôle účastníkov javí sa byť v súlade s ustanovením § 35 ods. 2 Obč. zák., a preto správnym je ten výklad, ktorý zaujal odvolací súd, t. j. že v záväzkovom vzťahu účastníkov zmluvy o hypotekárnom úvere (odporcu 2/ a navrhovateľa) nie je daná iná ako uvedená možnosť postúpenia pohľadávky - teda že títo účastníci svojou dohodou vylúčili možnosť postúpenia pohľadávky inej osobe ako banke bez súhlasu navrhovateľa ako dlžníka. Na dohodu (jej záväznosť), ktorou veriteľ s dlžníkom ako neprípustnú (§ 525 ods. 2 Obč. zák.) bez súhlasu dlžníka vylúčili inú možnosť postúpenia pohľadávky ako banke, nemá vplyv, že zákon /ide o zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách 10 1 Cdo 76/2007 a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 92 ods. 8), do 31. decembra 2001 o zákon č. 21/1992 Zb. - jeho § 38 ods. 9/ poskytuje možnosť postúpenia pohľadávky aj inej osobe ako banke. Takáto možnosť postúpenia by totiž prichádzala do úvahy len vtedy, ak by neplatila spomenutá reštrikcia v dohode (dohodou veriteľ v rámci svojej zmluvnej voľnosti obmedzil dovtedy nepochybne širší rámec dispozície s pohľadávkou). Keďže odporca 2/ ako veriteľ túto dohodu s navrhovateľom (dlžníkom) nerešpektoval a zmluvne postúpil predmetnú pohľadávkou, je zmluva o postúpení pohľadávky neplatným právnym úkonom podľa § 39 Obč. zák. (pre rozpor obsahu tohto právneho úkonu so zákonom - ustanovením § 525 ods. 2 Obč. zák.)“.

35. V danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k záveru o nepreukázaní splnenia podmienok postúpenia pohľadávky (s následkom nedostatku aktívnej legitimácie žalobcu) nezáviselo od vyriešenia právnej otázky, či pre posúdenie platnosti postúpenia pohľadávky je/nie je kogentné ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB. Ako je vyššie uvedené, neplatnosť postúpenia pohľadávky odvolací súd nevyvodil iba z ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, ale aj v jeho spojení s ustanovením § 89 ods. 1 ZoB, a teda aj v spojení s odkazom na ustanovenia osobitných predpisov [napríklad § 2 ods. 3 a § 53 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, § 19 písm. d) a § 20 písm. e) Civilného sporového poriadku, čl. 6 a 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 04.07.2008)].

36. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nepovažoval dovolanie žalobcu podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP za prípustné, ktorá skutočnosť sama osebe je dôvodom na odmietnutie dovolania.

K otázkam podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP :

a/ či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky postúpenia pohľadávky, pri porušení ktorých je právny úkon neplatný,
b/ či výzvu obsiahnutú v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti nasledovného znenia: „Vyzývame Vás k splneniu celej vyššie uvedenej pohľadávky spolu s príslušenstvom do 15 dní od prevzatia tohto oznámenia“, možno považovať za výzvu podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách.

37. Predpokladom prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že danú právnu problematiku dovolací súd dosiaľ neriešil, a je preto daná potreba vyriešenia takej otázky.

38. Pokiaľ ide o otázku a), v čase podania dovolania (26.04.2018) bola táto otázka už vyriešená, a to rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24.04.2018, sp. zn. 1Cdo/147/2017, ktoré bolo ako judikát R 60/2018 zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR s právnou vetou: „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.“ V uvedenom rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberal námietkou, že ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB upravuje iba výnimky z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba o podmienkach, za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva, a že § 92 ods. 8 ZoB nemožno spájať s aktívnou legitimáciou žalobcu ako postupníka pohľadávky. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí uviedol: „Podľa § 92 ods. 8 ZoB v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávkou zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez

súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čí len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

V zmysle dôvodovej správy k zákonu o bankách mal zákonodarcu úpravou § 92 ods. 8 ZoB na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie malo banku motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkového vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávkou voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu Národnej banky Slovenska. Takéto konanie banky by sa priečilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

Podľa názoru dovolacieho súdu v danej veci kardinálnym právnym problémom je otázka platnosti či neplatnosti právneho úkonu postúpenia pohľadávky podľa § 39 OZ. Teda, či podmienky pre postúpenie pohľadávky banky bez súhlasu žalovaného na tretiu osobu, ktorá nie je bankou (žalobca) podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB musia byť splnené, aby došlo k platnému postúpeniu pohľadávky banky voči žalovanému na žalobcu zmluvou o postúpení pohľadávok, alebo v prípade ich nedodržania prichádza sankcia v podobe absolútnej neplatnosti právneho úkonu postúpenia.

Rozhodujúcou okolnosťou v prejednávanom prípade je v prvom rade vo všeobecnosti fakt, ktorý nemožno opomíňať, že sa jedná o spotrebiteľský spor (pohľadávka banky zo spotrebiteľského úveru). Zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžníkovu následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta ZoB), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje.

Podľa § 525 ods. 2 OZ nemožno postúpiť pohľadávkou, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

Dovolací súd preto konštatuje, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

Dovolací súd preto uzatvára, že následkom postupu pohľadávky, ohľadom ktorej nie je cieľ podľa § 525 OZ alebo podľa osobitných predpisov dovolená, je absolútna neplatnosť postupnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom (§ 39 OZ), pričom na absolútnu neplatnosť postúpenia musí prihliadnuť súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.

K dovolateľovej argumentácii ohľadne jeho námietky, že § 92 ods. 8 ZoB upravuje výnimky z bankového tajomstva a nie podmienky pre platné postúpenie pohľadávky dovolací súd záverom podotýka nasledovné: Aj keď je uvedené ustanovenie § 92 zákona o bankách systematicky zaradené do štrnástej časti právneho predpisu s názvom Bankové tajomstvo, nemožno len na základe tohto zaradenia bez ďalšieho usudzovať, že zákonodarcu pri úprave postúpenia pohľadávky bankou na nebankový subjekt mal zámer riešiť výlučne len otázku ne/porušenia bankového tajomstva. Pokiaľ by bolo uvedené cieľom,

nič by nebránilo tomu, aby to v znení zákona výslovne uviedol [napr. porovnaj novelu zákona o bankách účinnú od 01. januára 2017 (zákon č. 299/2016 Z. z.) - sprísnenie pravidiel pre postúpenie pohľadávok bánk zo spotrebiteľských úverov a úverov na bývanie podľa osobitného predpisu]. Ako už bolo spomenuté, podmienky platného postúpenia pohľadávky banky a podmienky možnosti prelomenia bankového tajomstva sa vzájomne nevylučujú, práve naopak sa prekrývajú.

39. Keďže nadnesená právna otázka už dovolacím súdom bola vyriešená, čo by malo za následok neprípustnosť dovolania v tejto časti z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd posudzoval v tejto časti dovolanie aj z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP a dospel k záveru, že odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

40. Pokiaľ ide o otázku b), dovolateľ namietal, že odvolací súd list právneho predchodcu žalobcu z 03. septembra 2013, t. j. „Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti a oznámenie o ukončení mandátnej správy“ (č. l. 153 spisu) nesprávne právne posúdil ako také, ktoré nie je možné považovať za výzvu podľa § 92 ods. 8 ZoB. Nesprávnosť posúdenia dovolateľ videl v tom, že ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nestanovuje žiadne konkrétne obsahové náležitosti pre výzvu dlžníkovi a nevylučuje, aby bola súčasťou oznámenia o vyhlásení predčasnej splatnosti. Podľa jeho názoru ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nevylučuje, aby výzva dlžníkovi bola súčasťou oznámenia o predčasnej splatnosti úveru.

41. V označenom „Oznámení z 03.09.2013“ (č. l. 153 spisu) právny predchodca žalobcu oznámil dlžníkovi, že „.... ku dňu 02.09.2013 vyhlásil mimoriadnu splatnosť poskytnutého úveru, čím sa pohľadávka zo zmluvy o úvere stala splatnou v celom rozsahu, pričom ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úverová pohľadávka predstavuje sumu 8.302,71 eur, a súčasne ním dlžníka vyzval k splateniu uvedenej pohľadávky spolu s príslušenstvom do 15 dní“.

42. Ako je uvedené už vyššie, odvolací súd dospel k záveru, že spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 dní v omeškaní; tieto podmienky musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Vo vzťahu k „oznámeniu“ dospel k názoru, že toto nie je možné považovať za výzvu v zmysle (splňajúcu kritériá) § 92 ods. 8 ZoB, keďže je zrejmé, že jeho účelom bolo oznámenie dlžníkom, že predčasná splatnosť nastala, ... nemožno však mať za to, že zo strany veriteľa išlo o výzvu na úhradu omeškaných splátok, ako to predpokladá ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB. ...nebolo preukázané, že úkonu právneho predchodcu žalobcu, ktorým sledoval zosplatenie dlhu, predchádzalo doručenie výzvy dlžníkom na zaplatenie omeškanej časti dlhu. ...

43. Vo vzťahu k dovolateľom nastolenej otázke dovolací súd znovu poukazuje na vyššie uvedený rozsudok dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/147/2017 a v ňom vyslovený názor, že „zároveň ďalšími zo zákona o bankách vyplývajúcimi skutočnosťami (podmienkami) je preukázateľné zaslanie písomnej výzvy banky dlžníkovi (v omeškaní) a dlžnikovo následné nepretržité omeškanie dlhšie ako 90 dní. Toto sú zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu“.

44. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že vo vzťahu k ustanoveniu § 92 ods. 8 ZoB dovolateľom nadnesená otázka b) už vyriešená bola a odvolací súd, vzhľadom na nepreukázané doručenie takej predchádzajúcej výzvy, posúdil vec v súlade s jej riešením dovolacím súdom v rozsudku sp. zn. 1Cdo/147/2017.

45. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že žalobca neopodstatnene namietal, že rozhodnutie dovolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) a že nedošlo ani k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Dovolanie žalobcu preto odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

46. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, keďže žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

47. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.